

1. Mükellefin yapıp yapmamakta özgür bırakıldığı davranışlardır. Anlamı, caiz ve helal kavramlarının anlamıyla ilişkilidir. İslam bilginleri, caiz kelimesini daha çok sonraki devirlerde meselelerin dinî hükmünü ifade etmek için kullanmışlardır.

Bu parçada sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sünnet
- B) Vacip
- C) Farz
- D) Mendup
- E) Mübah

2 ve 3. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Güncel dini meselelerin çözümünde öncelikle Kur'an ve sünnete başvurulur. Bu iki kaynakta sorunla ilgili doğrudan bir hüküm bulunmadığında İslam'ın temel ilkelerine göre çözüm aranır. Bu amaçla sahabe görüşleri, icma ve müçtehitlerin içtihatları incelenir. Müçtehit, güncel sorunlara İslam'a uygun çözüm bulmak için elinden gelen gayreti göstererek bir görüşe ulaşır.

2. Bu metin aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabıdır?

- A) İchtihatla fetva arasındaki fark nedir?
- B) Yeni sorunların çıkma nedeni nedir?
- C) Dinî bir sorunu çözme yöntemi nedir?
- D) Sahabenin sorun çözme yöntemi nasıldır?
- E) Müçtehidin taşıması gereken nitelikler nelerdir?

3. Bu metinde;

- I. icma,
- II. kıyas,
- III. ayet ve hadisleri incelemek

yöntemlerinden hangilerine değinilmemiştir?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız II.
- C) Yalnız III.
- D) I ve II.
- E) II ve III.

4. Hz. Muhammed'in (sav.) vefatından sonra herhangi bir asırda müçtehitlerin bir meselenin dinî hükmü üzerinde ittifak etmeleridir.

Bu tanım aşağıdaki kavramlardan hangisine aittir?

- A) Kıyas
- B) Sünnet
- C) Kur'an
- D) İcma
- E) Helal

5. Aşağıdaki malın tasarrufuyla ilgili ayetlerden hangisinin konusu diğerlerinden farklıdır?

- A) "... Altın ve gümüşü biriktirip de onları Allah yolunda harcamayanları elem dolu bir azapla müjdele." (Tevbe suresi, 34. ayet)
- B) "Fakat kim cimrilik eder, kendini Allah'a muhtaç görmez ve en güzel sözü (kelime-i tevhidi) yalanlarsa biz de onu en zor olana kolayca iletiriz." (Leyl suresi, 8. ayet)
- C) "Allah'ın kendilerine lütfundan verdiği nimetlerde cimrilik edenler, bunun, kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Hayır! O kendileri için bir şerdir..." (Âl-i İmran suresi, 180. ayet)
- D) "İşte sizler, Allah yolunda harcamaya çağrılıyorsunuz. Ama içinizden cimrilik yapanlar var. Kim cimrilik yaparsa ancak kendi zararına cimrilik yapmış olur. ..." (Muhammed suresi, 38. ayet)
- E) "Mallarını gece gündüz; gizli ve açık Allah yolunda harcayanlar var ya, onların Rableri katında mükâfatları vardır. Onlara korku yoktur. Onlar mahzun da olmayacaklardır..." (Bakara suresi, 274. ayet)

6. "Aranızda birbirinizin mallarını haksız yere yemeyin. İnsanların mallarından bir kısmını bile bile günaha girerek yemek için onları hâkimlere (rüşvet olarak) vermeyin."

(Bakara suresi, 188. ayet)

Bu ayet,

- I. Mülkiyet hakkı,
- II. Ticaret hukuku,
- III. Medeni kanun

kavramlarından hangileriyle ilgilidir?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız II.
- C) Yalnız III.
- D) I ve II.
- E) II ve III.

7. Aşağıdaki ayetlerin hangisinin konusu diğerlerinden farklıdır?

A) "Allah size ancak leş, kan, domuz eti ve Allah'tan başkası adına kesileni haram kıldı. Ama kim mecbur olur da istismar etmeksizin ve zaruret ölçüsünü aşmaksızın yemek zorunda kalırsa şüphesiz ki Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."

(Nahl suresi, 115. ayet)

B) "Artık Allah'ın size helâl ve temiz olarak verdiği rızıklardan yiyin. Eğer yalnız ona ibadet ediyorsanız, Allah'ın nimetine şükredin."

(Nahl suresi, 114. ayet)

C) "Ey iman edenler! Eğer siz ancak Allah'a kulluk ediyorsanız, size verdiğimiz rızıkların iyi ve temizlerinden yiyin ve Allah'a şükredin."

(Bakara suresi, 172. ayet)

D) "Ey insanlar! Yeryüzündeki şeylerin helal ve temiz olanlarından yiyin! Şeytanın izinden yürümeyin. Çünkü o sizin için apaçık bir düşmandır."

(Bakara suresi, 168. ayet)

E) "Allah'ın size rızık olarak verdiklerinden helal, iyi ve temiz olarak yiyin ve kendisine inanmakta olduğunuz Allah'a karşı gelmekten sakının."

(Maide suresi, 88. ayet)

8. "Ey iman edenler! Şarap, kumar, dikili taşlar (putlar), fal ve şans okları birer şeytan işi pisliktir; bunlardan uzak durun ki kurtuluşa eresiniz. Şeytan, içki ve kumar yoluyla ancak aranızda düşmanlık ve kin sokmak, sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık vazgeçtiniz değil mi?"

(Maide suresi, 90. ayet)

Bu ayetten,

I. Bağımlılık yapan her türle maddeden uzak durulmalıdır.

II. Haramlar insan ilişkilerinin bozulmasına yol açmaktadır.

III. Emek vermeden para kazanmak Allah'ın onayladığı bir kazanç yolu değildir.

sonuçlarından hangileri çıkarılabilir?

A) Yalnız I.

B) Yalnız II.

C) Yalnız I ve III.

D) II ve III.

E) I, II ve III.

9. İslam'a göre insan, gerek hayatta ve gerekse vefatından sonra dokunulmazdır.

Buna göre;

I. Ölüm nedenini bulmak için otopsi yapmak,
II. Hastanın yaşamına kasıtlı olarak son vermek,
III. Bir insandan diğerine tedavi maksatlı organ nakletmek

durumlarından hangileri bu ilkeye aykırıdır?

A) Yalnız I.

B) Yalnız II.

C) Yalnız III.

D) I ve II.

E) II ve III.

10. "Kuşkusuz birinizin sırtında odun taşıyıp satması, herhangi bir kimseden dilenmesinden daha hayırlıdır."

Bu hadisten aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılamaz?

A) Çaba göstermeden mal edinmenin yanlış olduğu

B) Dilenmenin insanın saygınlığına yakışmadığı

C) Ticaret yapmanın insanı refaha ulaştıracağı

D) Rızıkın meşru yoldan kazanılması gerektiği

E) Ticaretin geçim yollarından biri olduğu

11. İslam'a göre insanın yaşama hakkının kutsal kabul edilmesi hayatın kaynağının mutlak diri (hay) olan Allah'tan gelmesindedir. Dolayısıyla hayat dokunulmaz olarak kabul edilir. Çünkü canı insana bahşetmek de almak da Allah'ın yetkisindedir.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi bu yargıya doğrudan ulaştırmaz?

A) "Size hayat veren, sonra sizi öldürecek ve sonra sizi diriltecek olan da O'dur. İnsan gerçekten pek nankördür."

(Hac suresi, 66. ayet)

B) "De ki (Rabbinizi) ister Allah diye çağırın, ister Rahman diye çağırın. Hangisiyle çağırırsanız çağırın, nihayet en güzel isimler O'nundur. ..."

(İsra suresi, 110. ayet)

C) "Allah, sizi yaratan ve size rızık veren; ardından hayatınızı sona erdirecek, sonra size tekrar can verecek olan Allah'tır..."

(Rum suresi, 40. ayet)

D) "Onlara şöyle de: Allah sizi hayata getirecek, sonra öldürecek, sonra gerçekleşeceği kesin bulunan kıyamet sürecinde sizi bir araya getirecek! ..."

(Câsiye suresi, 26. ayet)

E) "Cansız nesnelere iken size O hayat verdiği halde Allah'ı nasıl inkâr edebiliyorsunuz? Sonra sizi öldürecek, sonra diriltecek, sonra O'na götürüleceksiniz."

(Bakara suresi, 28. ayet)

12. Medine'ye hicretten sonra Hz. Peygamber muhacirler ile ensarı kardeş ilan etmişti. Abdurrahman b. Avf'ı, Sa'd b. Rebî'nin kardeşi yapmıştı. Zengin bir adam olan Hz. Sa'd, Hz. Abdurrahman'ı evine götürdü, tüm servetini ortaya koydu ve "Bunların yarısı senin, yarısı benim; istediğin gibi harcayabilirsin." dedi. Hz. Abdurrahman, "Hayır kardeşim! Allah malında mülkünde, çoluk ve çocuğunda sana hayır ve bereket versin! Sen bana çarşının yerini göster, yeter!" dedi. O, küçük şeyler alıp satarak ticarete başladı ve kısa sürede zengin oldu.

Buna göre,

I. "... Ey babamız! Daha ne isteriz? İşte ödediğimiz bedel bize geri verilmiş. Onunla yine ailemize yiyecek getirir, kardeşimizi korur ve bir deve yükü de fazla alırız. ..."

(Yusuf suresi, 65. ayet)

II. "... Kendinizin göz yummadan alamayacağınız bayağı şeyleri vermeye kalkışmayın ve bilin ki Allah, her bakımdan zengindir, övülmeye layıktır."

(Bakara suresi, 267. ayet)

III. "Yardım isteyenlere ve yoksullara mallarından belli bir pay ayırırlardı."

(Zariyat suresi,19. ayet)

numaralanmış ayetlerden hangisi Hz. Sa'd'ın tutumuyla ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız II.
- C) Yalnız III.
- D) I ve II.
- E) II ve III.

13.

- İslam'ı tebliğ etmekle, emirlerini uygulamakla, öğrenmek ve öğretmekle olur.
  - Başkalarının canıyla birlikte kendisine emanet edilen bedeni korumak demektir.
  - Düşünme gücünü zayıflatan ve işlevsiz hale getiren zararlı alışkanlıklardan uzak durmaktır.
  - Meşru yollarla insan soyunun devamının sağlanmasıdır. İslam dini, nikâha çok önem vermiştir.
- Bu açıklamalarla zarûrâtı diniyyeyle ilgili kavramlar eşleştirildiğinde hangi kavram dışta kalır?**

- A) Hayatın korunması
- B) Neslin korunması
- C) Aklın korunması
- D) Malın korunması
- E) Dinin korunması

